

Deprem Sonrası Öğrenci İyi Oluşu: Akademik Yılmazlık Kaynaklarının Rolü

Mehmet ŞAM¹, Gökcan SEVER²

Öz: Çalışmanın amacı, Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen lise öğrencilerinin iyi oluş düzeylerinde akademik yılmazlık kaynaklarının rolünü incelemektir. Araştırmada, öğrenci iyi oluşlarını etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla ilişkisel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Türkiye'nin güneyinde yer alan bir ildeki farklı eğitim kurumlarında öğrenim gören öğrenciler arasından uygun örnekleme tekniğiyle belirlenmiş olan 390 kişiden veri toplanmıştır. Araştırmada veri toplamak amacıyla öğrenci iyi oluş ve akademik yılmazlık ölçekleri kullanılmıştır. Çalışmada değişkenler arasındaki ilişkiler, Pearson korelasyon analizi aracılığı ile incelenmiştir. Daha sonra öğrencilerin iyi oluşlarını yordayan değişkenlerin belirlenmesi için çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Araştırma bulguları, öğrenci iyi oluşu ile akademik yılmazlık kaynakları arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte akademik yılmazlık kaynakları, öğrenci iyi oluşunun %52'sini açıklamaktadır. Göreli büyüklük sırasına göre bireysel kaynaklar, okul, çevre ve aile kaynaklarının iyi oluşu açıklamada anlamlı katkı sağladığı tespit edilmiştir. Bu sonuçlar deprem, yangın, Covid 19 gibi toplumsal travmaların etkilediği öğrenci iyi oluşunun toparlanması ya da korunmasında akademik yılmazlık kaynaklarının önemli işlevi olabileceğini göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Öğrenci iyi oluşu, akademik yılmazlık, deprem

Student Well-Being After the Earthquake: The Role of Sources of Academic Resilience

Abstract: In the earthquakes that occurred in Turkey on 6 February 2023, many students lost their families, relatives, and schoolmates, and many people close to them were injured. This situation has had significant effects on students' mental health. One of these effects is students' well-being. In this study, the role of academic resilience resources in the well-being levels of high school students affected by the Kahramanmaraş earthquakes was examined. In the study, the relational research method was used to determine the factors affecting student well-being. Data were collected from 390 students who were determined by convenience sampling technique, among the students studying in different educational institutions in a province in southern Turkey. Student well-being and academic resilience scales were used to collect data. The relationships between the variables in the study were analyzed through Pearson correlation analysis. Then, multiple linear regression analysis was performed to determine the variables predicting students' well-being. The findings of the study show significant positive relationships between student well-being and academic resilience resources. However, sources of academic resilience explained 52% of student well-being. In order of magnitude, it was determined that individual resources, school,

Geliş tarihi/Received: 04.01.2025

Kabul Tarihi/Accepted: 21.06.2025

Makale Türü: **Araştırma Makalesi**

* Bu çalışma, EDUCongress 2024 kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü, mehmet.sam@hku.edu.tr, 0000-0002-1861-6810

² Dr., Milli Eğitim Bakanlığı, gsever25@gmail.com, 0000-0002-7405-4728

Atıf İçin/To Cite: Şam, M., & Sever, G. (2025). Deprem sonrası öğrenci iyi oluşu: Akademik yılmazlık kaynaklarının rolü. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 494-512. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.1613111>

environment and family resources made a significant contribution in explaining well-being. These results show that academic resilience resources may have an important function in the recovery or protection of student well-being affected by social traumas such as earthquakes, fire and COVID-19.

Keywords: Student well-being, academic resilience, earthquake

Giriş

Deprem gibi olaylar, bireylerin ve toplumların hayatlarını ciddi anlamda olumsuz etkileyebilir ve özellikle öğrencileri psikolojik olarak yıpratır. Türkiye’de 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremlerde, 11 ilde yaşayan binlerce insan, maddi ve manevi kayıplar yaşadı. Deprem etkisiyle pek çok öğrenci ailesini, yakınlarını, okul arkadaşlarını kaybetmiş ya da hem kendisi hem de yakın çevresinden birçok insan yaralanmıştır. Bu durum öğrencilerin ruh sağlığında önemli etkiler bırakmıştır. Bu etkilerden biri de öğrencilerin iyi oluş düzeyleridir.

Bireyin hayata en iyi şekilde uyum sağlamasına yardımcı olmaya odaklanan pozitif psikoloji yaklaşımının literatüre en büyük katkılarından biri de iyi oluş kavramıdır (Eryılmaz, 2013). İyi oluş, sağlıklı ve başarılı bir yaşamın psikolojik, sosyal, akademik, ekonomik, fiziksel gibi tüm yönlerini kapsayan bir üst yapıdır (Ackerman vd., 2018; Renshaw vd., 2015). İyi oluş, genel anlamda mutluluk, yaşamdan doyum alma ve olumlu ruh sağlığına sahip olmayı içerir (Kırbaş, 2024). İyi oluş, zihinsel rahatsızlığın olmaması anlamına gelmez. İfade edilen deneyim yoluyla en uygun düzeyde işlevsellik ve kişisel gelişimin bulunmasına odaklanan bir kavramdır (Seligman, 2000). İyi oluş, eğitim ve kariyer başarısı gibi birçok sonucu etkilemektedir (Helliwell ve Putnam, 2004). İyi oluşun eğitim ve eğitim çıktıları ile olan ilişkisi (Huebner ve Gilman, 2006) kavramın eğitim bağlamına özgü bir biçimde incelenmesi ihtiyacını doğurmuştur (Huebner vd., 2000). Renshaw ve diğerlerine (2015) göre öğrenci iyi oluşu dört boyutlu (okula bağlılık, öğrenmeden keyif alma, eğitimsel amaç ve akademik yeterlik) bir yapıyla tanımlanmaktadır. Buna göre okula bağlılık “okuldaki diğer kişiler tarafından önemsendiğini hissetmek ve onlarla iyi ilişkiler kurmak”, öğrenmeden keyif alma “akademik görevlerle uğraşırken olumlu duygular ve bilişler yaşamak”, eğitimsel amaç “okulu ve eğitsel görevleri önemli ve anlamlı olarak değerlendirmek” ve akademik yeterlilik “öğrencinin akademik görevleri iyi bir şekilde gerçekleştirebildiğine inanmak” olarak tanımlanmaktadır (Renshaw vd., 2015).

Okul, çocuk ve ergenler için önemli bir yaşam alanını temsil eder. Çünkü çocuklar ve ergenler zamanlarının büyük bölümünü okulda geçirirler ve bu nedenle okul, önemli bir kurumsal bağlam ve gelişme ortamı olarak hizmet görmektedir. Bundan dolayı, öğrencilerin okullarındaki deneyimlerinin iyi oluşlarını etkilemesi muhtemeldir (Park, 2004). Öğrenci iyi oluşu, psikolojik sağlığa ve akademik başarıya olumlu katkı sağlayabilir (Yıldırım ve Arslan, 2024). Bununla birlikte, öğrencilerin riskli yaşam olaylarının olumsuz etkilerini azaltır ve davranışsal sorunların gelişmesine engel olur (Park, 2004). Ergenlik dönemi, sosyal çevrenin birey üzerindeki etkisinin fazla olduğu dönem olması nedeniyle bu dönemde gençler, aile, arkadaş, öğretmen ve okuldaki kişilerle yoğun etkileşim kurmaktadır. Bu bağlamda Bronfenbrenner’in ekolojik sistem yaklaşımı işlevsel bir bakış açısı sunmaktadır (Ege ve Erbay, 2022). Ekolojik yaklaşım, bireylerin, sorunlarının bir bütün olarak anlaşılması ve ihtiyaçlarının ortaya konulmasında yol gösterici olmaktadır (Bronfenbrenner, 1994). Ekolojik sistem içinde yer alan aile, arkadaş, okul ve diğer çevreden alınan desteğin, öğrencilerin psikolojik iyi oluş (İraz vd., 2021; Tosun, 2021) ve öznel iyi oluşlarını desteklediği (Gündoğan ve Sargın, 2018), yılmazlığın gelişmesine (Topcu ve Demircioğlu, 2020) katkıda bulunduğu bilinmektedir. Bu sonuçlar, birey, aile, okul ve çevreden gelen desteğin öğrenci iyi oluşu üzerinde de etkili olabileceğine işaret etmektedir.

Deprem de içinde bulunduğu doğal afetler öğrencilerin iyi oluşu üzerinde travmatik etkiye sahip olabilir (Raccanello vd., 2023). Yapılan araştırmalar afet sonrasında öğrencilerin iyi oluş (Uzak ve Zubaroğlu Yanardağ, 2024; Uzun vd., 2023), ders performansı (Bayar vd., 2024; Özkan vd., 2023) ve okul bağlılığı (Ateşgöz, 2023) düzeylerinin olumsuz etkilendiğini göstermektedir. Uluslararası kurumlar afet sonrası öğrencilerde oluşabilecek bu sorunların önüne geçilmesinin önemli olduğunu vurgulamışlardır (OECD, 2023; UNICEF, 2023). Dolayısıyla “Asrın Felaketi” olarak nitelendirilen iki büyük deprem sonrası iyi oluş düzeyleri etkilenen öğrencilerin iyi oluşlarının yeniden toparlanabilmesi için araştırmaların yapılmasına ihtiyaç duyulduğu açıktır. Bu bağlamda, akademik yılmazlık kavramı önemli bir koruyucu mekanizma olabilir. Çünkü yapılan araştırmalar incelendiğinde akademik yılmazlığı yüksek öğrencilerin, olumsuz yaşantılarına rağmen okula gitme konusunda motivasyonlarını koruyabildikleri, (Rao ve Krishnamurthy, 2018) okul bağlılığı gösterebildikleri (Şam, 2022) ve başarılı olabildikleri (Perez vd., 2009) fark edilmektedir.

Akademik yılmazlık, eğitime özgü yılmazlık biçimi olup öğrencilerin akademik gelişimini olumsuzluk etkileyen aksaklıklara, strese ve okulla ilgili baskılara ve zorluklara rağmen gösterilen eğitim başarısıdır (Cassidy, 2016; Choo ve Prihadi, 2019; Martin, 2013). Bir öğrencinin eğitim deneyimi için hayati öneme sahip olan akademik yılmazlık, ister kısa vadeli ister uzun vadeli olsun, zorluklar karşısında sebat etme yeteneği (Lobo, 2023) veya akademik engellerin üstesinden gelme yeteneği (Serrano Sarmiento vd., 2021) olarak tanımlanmaktadır. Akademik yılmazlık, öğrencileri daha fazla çalışmaya ve daha iyi performans göstermeye motive eder (Lobo, 2023). Bu bakımdan afete maruz kalmış öğrencilerin iyi oluşlarını geliştirmede ve sürdürmede önemli bir bileşen olarak kabul edilen yılmazlık becerisi ile olan ilişkisi üzerinde çalışmak önemli görülmektedir (Thamarasseri ve Sruthi, 2023).

Öğrenci İyi Oluşu ve Akademik Yılmazlık İlişkisi

İyi oluş, zorlukların üstesinden gelmeyi ve strese yanıt olarak sağlıklı başa çıkma stratejilerini sürdürmeyi gerektirdiğinden, bireyin yılmazlığıyla yakından ilişkilidir (Dunn vd., 2008; He vd., 2013). Zorluklara dayanma ve stresli bir deneyimden sonra toparlanma yeteneği olarak tanımlanan yılmazlığın, zor koşullara uyumu teşvik ettiği ve stresli zorluklara karşı koruyucu bir rol oynadığı bilinmektedir, bu da iyi oluşu kolaylaştırmaktadır (Campbell-Sills ve Stein, 2007). Yapılan çalışmalar, yılmazlık düzeyinin artması ile iyi oluş düzeyinin de artış yaşandığını (Bursalı, 2021; Yıldız ve Kardaş, 2021) göstermektedir. Akademik yılmazlığın öznel iyi oluşu artırmada yordayıcı bir faktör olduğunu ortaya koyan çalışmalar yer almaktadır (Çakır ve Avcı, 2021). Öte yandan akademik yılmazlığın bileşenlerinden olan sosyal destek algısı arttıkça iyi oluş düzeyinin de arttığı (Kaya vd., 2019; Şahin, 2011) özellikle aile ve arkadaşan algılanan sosyal desteğin iyi oluşun önemli bir yordayıcısı olduğu (Malkoç ve Yalçın, 2015; Şenbay ve Can, 2024) ve öğrencilerin okuldan aldıkları sosyal destek düzeyleri arttıkça öğrencilerin iyi oluş düzeylerinin de arttığı bilinmektedir (Soyyigit ve Traş, 2022). Yapılan araştırmalar, iyi oluş ve yılmazlık arasında ilişki olduğunu gösterse de çalışmaların öğrenci iyi oluşundan ziyade genel öznel iyi oluş ve genel yaşam doyumu bağlamında incelendiğini göstermektedir. Ancak öğrenci iyi oluşu, genel öznel iyi oluş ve yaşam doyumundan farklılaşmaktadır (Huebner vd., 2000; Renshaw vd., 2015). Bu bağlamda akademik yılmazlık ve öğrenci iyi oluşunu doğrudan çalışan herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Yalnızca çok az sayıda çalışma, öğrenci iyi oluşu ile yılmazlık ya da akademik yılmazlık arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Örneğin, Asanjarani ve arkadaşlarının (2023) Covid 19 döneminde yaptıkları araştırmada öğrenci iyi oluşu ile yılmazlık arasında; öğrenci iyi

oluşunun bir boyutu olan okul bağlılığı ile akademik yılmazlık arasında pozitif yönlü ilişkiler olduğu rapor edilmektedir (Morsünbül ve Yazar, 2021; Şam, 2022).

Çalışmanın Önemi

Öğrenci iyi oluşu, modern eğitim sisteminin ayrılmaz bir parçasıdır ve okullar, öğrenci iyi oluşunu inceleme konusunda doğal bir sorumluluğa sahiptirler (Chue vd., 2024). Ergenlerin iyi oluşu, okul bağlamından güçlü bir şekilde etkilenmektedir. Zadworna ve arkadaşları (2023) tarafından yapılan çalışmada gençlerin okul ortamı, okul memnuniyeti, okul başarısı ve okul iklimine ilişkin algılarının şu şekilde olduğu görünmektedir: Ergenler okul ödevlerinin baskısını hissederler. Çoğu ülkede/bölgede okul deneyimi yaşla birlikte kötüleşir: okul memnuniyeti, öğretmenlerin ve sınıf arkadaşlarının desteği azalır ve ders çalışma baskısı artar (Zadworna vd., 2023). Deprem gibi felaketler bu süreçte eklenince öğrenciler çok daha fazla yıpranmakta (Akay vd., 2024; Kırbaş, 2024) iyi oluşlarını olumsuz biçimde etkilemektedir (Karabacak Çelik, 2023; Makleff vd., 2022; Raccanello vd., 2023). Nitekim deprem sonrası yapılan çalışmalar, öğrencilerin derse odaklanamadıklarını, derslerinden geride kaldıklarını ve derslerden koptuklarını (Şam vd., 2025), devamsızlıklarında artış ve motivasyonlarında düşüş olduğunu (Arslan, 2023; Küçükbaş ve Canpolat, 2024; Silwal vd., 2018), ders başarısı (Bayar vd., 2024; Perry ve Daniels, 2016; Özkan vd., 2023) ve okul bağlılığında (Ateşgöz, 2023) düşüşler meydana geldiğini göstermektedir. Özellikle Covid 19 dönemi sonrası yeniden bir afete maruz kalmak öğrencilerin eğitimlerini sekteye uğratmıştır (Şam vd., 2025). Öğrencilerin bu zorlu sürecin ardından yeniden eğitsel amaçlarına odaklanmaları, okula bağlılık göstermeleri, öğrenmeden keyif almaları ve akademik olarak yeterli hissetmeleri kısacası öğrenci iyi oluşlarının desteklenmesi oldukça önemlidir. Bu durumda öğrencilerin deprem sonrasında yeniden eğitsel süreçlere odaklanmasında akademik yılmazlık önemli bir baş etme yöntemi olabilir. Nitekim araştırmacılar öğrencilerin karşılaştıkları zorluklarla baş etmelerinde akademik yılmazlığın önemli bir işlevi olduğunu söylemektedirler (Cassidy, 2016; Martin, 2013).

Deprem sonrası yapılan çalışmaların, daha çok öğrencilerin karşılaştıkları zorluklarla ilgili olduğu görülmüştür. Ancak deprem sonrasında öğrencilerin karşılaştıkları akademik zorluklar karşısında nasıl ayakta kalabileceklerine dair çalışmalar oldukça sınırlıdır. Bu çalışma kapsamında öğrencilerin iyi oluş ile akademik yılmazlık düzeyleri arasındaki ilişkiler incelenerek öğrencilerin iyi oluşlarının yeniden toparlanmasında etkili olan akademik yılmazlık faktörleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu faktörler belirlenirken Bronfenbrenner'in (1994) ekolojik yaklaşımı ve Ungar'ın (2003) sosyal ekolojik yaklaşımı çerçevesi esas alınmıştır. Böylece öğrenci iyi oluşu üzerinde etkisi olabilecek faktörler (birey, aile, okul ve çevre) bir bütün olarak tespit edilmeye çalışılarak hangi faktör ya da faktörlerin iyi oluşu açıklamada daha büyük rolünün olduğu anlaşılabacaktır. Bu yolla, deprem sonrası öğrencilerde görülen akademik zorluklar ve iyi oluşlardaki düşüşleri önlemede ya da yeniden toparlamada okul rehberlik servisleri, öğretmenler ve okul yöneticilerine yapacakları çalışmalarda pratik bilgiler sağlayacaktır.

Bu bağlamda yürütülen çalışmanın amacı, deprem bölgesindeki lise öğrencilerinin iyi oluş düzeylerini etkileyen akademik yılmazlık kaynaklarının rolünü incelemektir. Bu bağlamda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğrenci iyi oluşu, cinsiyet ve sınıf düzeyleri açısından anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
2. Öğrenci iyi oluşu ile akademik yılmazlık ve kaynakları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

3. Akademik yılmazlık kaynakları öğrenci iyi oluşunu anlamlı yordamakta mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremlerden etkilenen lise öğrencilerinin öğrenci iyi oluşları ile akademik yılmazlık kaynakları arasındaki ilişkiyi incelemek ve akademik yılmazlık kaynaklarının öğrenci iyi oluş düzeyini yordayıcı rolünü belirlemek amacıyla ilişkisel araştırma yöntemi kullanılmıştır. İlişkileri ve bağlantıları inceleyen araştırmalar çoğunlukla ilişkisel araştırma olarak isimlendirilmektedir. Bu model, değişkenler arasındaki yordayıcı ilişkilerin testine odaklanır (Büyüköztürk vd., 2012). Bu amaç doğrultusunda çalışmanın bağımsız değişkenlerini akademik yılmazlığın dört alt boyutu olan birey, aile, okul ve çevre kaynakları iken bağımlı değişken öğrenci iyi oluşudur. Yöntem başlığı altında aşağıda belirtilen unsurlar üzerinde durulması beklenmektedir.

Örneklem Grubu

Çalışmanın evrenini, Gaziantep ilinde eğitimlerine devam eden lise öğrencileri oluşturmaktadır. Evrenden uygun örneklem yöntemi kullanılarak çalışma grubu belirlenmiştir. Araştırmada gerekli olan örneklem büyüklüğünü hesaplamak için G*Power 3.0.10 programı kullanılmıştır. Programda örneklem büyüklüğü hesaplanırken, istatistik test olarak çoklu doğrusal regresyon analizi, level of power of 0.95, büyük etki büyüklüğü için $f^2 = 0.35$ ve significance level 0.05 (Cohen, 1992) ve bağımsız değişken sayısı 4 olarak belirlenmiştir. Yapılan analiz sonucunda bu çalışma için gerekli örneklem büyüklüğünün 129 olması gerektiği belirtilmiştir.

Araştırma 390 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların % 70.5'i (N= 275) kadın % 29.5'i (N=115) erkektir. Öğrencilerin % 31.3'ü (N=122) 9. sınıf, %22.6'sı (N=88) 10. sınıf, %27.2'si (N=106) 11. sınıf ve %19'u (N=74) 12. sınıfta okumaktadır.

Veri Toplama Araçları

Öğrenci İyi Oluş Ölçeği: Orijinal versiyonunu Renshaw ve arkadaşlarının (2015), öğrencilerin okula özgü iyi oluş davranışlarını değerlendirmek amacıyla geliştirdikleri bu ölçek 16 madde ve dört alt boyuttan oluşan (okul bağlılığı, eğitim amacı, öğrenme sevinci ve akademik yeterlilik) bir öz bildirim ölçeğidir. Ölçek, dört dereceli Likert tipi yanıtlama sistemine sahiptir. Ölçek, Renshaw ve Arslan (2016) tarafından Türk ergenler için uyarlanmıştır. Yapılan geçerlik ve güvenirlik test sonuçları, ölçeğin iyi uyum ($\chi^2/sd= 4.19$, $p<.001$, CFI = .90, SRMR = .05, RMSEA = .07) ve iç tutarlılığı ($\alpha=.89$) sahip olduğunu göstermektedir. Bu araştırma kapsamında yapılan güvenirlik analiz sonuçları, tüm ölçek Cronbach Alfa değerinin .89, alt boyutları değerlerinin ise .70 ile .84 arasında olduğu görülmektedir.

Ergenler için Akademik Yılmazlık Ölçeği: Bu ölçek, 7. sınıf ve 12. sınıf kademeleri arasında öğrenimlerine devam eden öğrencilerin, akademik yılmazlık düzeylerini ve sahip oldukları akademik yılmazlık kaynaklarını tespit etmek amacıyla Şam (2022) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 27 madde, dört alt boyuttan (bireysel, aile, okul ve çevre faktörleri) oluşmaktadır. Ölçek 4'lü Likert yanıt sisteminden oluşmaktadır. Ölçek de en az 27 en fazla 108 puan alınabilmektedir. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik sonuçları incelendiğinde, tüm ölçek için iç tutarlılık katsayısının .90 olduğu, alt boyutlarının iç tutarlılık katsayılarının ise .82 ile .90 arasında olduğu rapor edilmiştir. Geçerlik sonuçları incelendiğinde, uyum indekslerinin $\chi^2/sd= 2.16$, RMSEA= .05, CFI= .91, TLI= .90 ve SRMR= .06 olduğu belirtilmektedir. Bu sonuçlar ergenlerin akademik yılmazlık düzeyini

ölçmek için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir. Bu araştırma kapsamında yapılan güvenirlik analizleri incelendiğinde tüm ölçek için Cronbach alfa değerlerinin .93, alt boyutlar değerlerinin ise .84 ile 94 arasında olduğu görülmektedir.

Verilerin Toplanması

Bu araştırmanın yapılabilmesi için bir üniversitenin Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan Etik Kurul Onayı alınmıştır. Araştırmaya ilişkin veriler, deprem bölgesindeki bir ilde bulunan üç Anadolu Lisesinin 9 ile 12. Sınıf arasında eğitim gören öğrencilerinden toplanmıştır. Veriler Google Forms'dan yararlanılarak online olarak toplanmıştır. Öğrencilere araştırma ile ilgili verilmiş ve bilgilendirilmiş onam formu sunulmuştur. Araştırmaya katılmak isteyen gönüllü öğrenciler, bilgilendirilmiş onam formunu onaylamış ve ölçme araçlarını doldurmuşlardır.

Verilerin Analizi

Bu araştırma kapsamında toplam 410 öğrenciden veri toplanmıştır. Bu verilerin 16 tanesinde not ortalamasına dair bilgiler olmadığı 4 tanesinin z puanı -3,+3 sınırını aştığı için veri setinden çıkartılmıştır. 390 öğrencinin verileriyle analizler gerçekleştirilmiştir. Analizlere geçmeden değişkenler, normal dağılım gösterip göstermediğini anlamak için elde edilen puanlar Z puanlarına dönüştürülerek basıklık çarpıklık katsayıları incelenmiştir. Katsayıların -1.5 ile +1.5 aralığında olduğu dolayısıyla verilerin normal dağıldığı kabul edilmiştir (Tabachnik ve Fidell, 2013). Değişkenlere ilişkin diğer tanımlayıcı istatistikler verilmiştir (Tablo 1). Değişkenler arası korelasyonlar Pearson korelasyon analizi aracılığı ile incelenmiş (Tablo 4) ve çoklu doğrusal bağlantı probleminin olmadığı tespit edilmiştir. Regresyon modeline ilişkin Durbin Watson katsayısı hesaplanmış (.698) ve otokorelasyonun bulunmadığı görülmüştür. Elde edilen bulgular regresyon analizi varsayımlarını karşılandığını göstermektedir. Çalışmada öğrencilerin iyi oluşlarını yordayan değişkenlerin belirlenmesi için çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Bu araştırmanın analizleri SPSS 26.0 programı ile yapılmıştır.

Bulgular

Araştırma kapsamında kullanılacak olan her değişken için tanımlayıcı istatistikler sonuçları hesaplanmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1

Değişkenlere İlişkin Tanımlayıcı İstatistik Sonuçları

Değişkenler	Ort.	ss	Basıklık	Çarpıklık
Öğrenme Zevki	11.63	2.69	-.48	-.23
Okul Bağlılığı	10.61	3.47	-.39	-.83
Eğitimsel Amaç	12.74	2.80	-1.1	.93
Akademik Yeterlik	12.81	2.31	-.86	1.0
Toplam Öğrenci İyi Oluş	47.81	9.02	-.80	.44
Bireysel Kaynaklar	22.08	3.85	-.64	.37
Aile Kaynakları	23.08	6.51	-.57	-.44
Okul Kaynakları	20.41	5.15	-.54	.00
Çevre Kaynakları	14.43	4.23	-.61	-.39
Toplam Akademik Yılmazlık	80.02	14.94	-.37	.05

Elde edilen veriler incelendiğinde, değişkenlere ait basıklık çarpıklık değerlerinin -1.5 ile +1.5 arasında olduğu dolayısıyla değişkenlere ilişkin dağılımın normal olduğu kabul edilmiştir (Tabachnik ve Fidell, 2013).

Öğrenci iyi oluş puanlarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığı bağımsız örneklem t testi ile incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2

Öğrenci İyi Oluş Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre T Testi Sonuçları

Değişken	Grup	N	$\bar{X}$	ss	sd	t	p	Cohen d
İyi Oluş	Kadın	275	48.98	8.07	388	4.05	.00	.42
	Erkek	115	45.00	10.48				

Tablo öğrencilerin iyi oluş düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı olarak farklılaştığını göstermektedir. Kadın öğrencilerin iyi oluş düzeylerinin ($\bar{X}= 48.98$) erkek öğrencilere ($\bar{X}= 45$) kıyasla daha yüksek olduğu görülmektedir. İyi oluş düzeyleri bakımından cinsiyet farklılaşmasının orta düzeyli bir etki büyüklüğüne sahip olduğu ve bu açıdan oluşan aradaki farklılığın etki boyutu da orta büyüklükte olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin sınıf düzeylerine göre iyi oluş puanlarının farklılaşıp farklılaşmadığı ANOVA testi ile incelenmiş ve sonuçlar Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3

Öğrenci İyi Oluş Puanının Sınıf Düzeyine Göre Anova Sonuçları

	Değişken	Varyansın Kaynağı	K.T	Sd	K.O	F	P	η^2	Fark
İyi Oluş	Sınıf Düzeyi	Gruplar Arası	221.215	3	73.738	.904	.439	-	-
		Gruplar İçi	31470.744	386	81.530				
		Toplam	31691.959	389					

Sonuçlara bakıldığında, öğrenci iyi oluş puanlarının sınıf düzeylerine göre farklılaşmadığı görülmektedir.

Tablo 4’te öğrenci iyi oluş ve akademik yılmazlık toplam ve alt boyutlar arasındaki ilişkileri araştırmak amacıyla Pearson Momentler Çarpımı korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Elde edilen bulgulara Tablo 4’te yer verilmiştir.

Tablo 4

Değişkenler Arası Korelasyon Katsayıları

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Öğrenme Zevki	1									
2. Okul Bağlılığı	.49*	1								
3. Eğitimsel Amaç	.71*	.51*	1							

4. Akademik Yeterlik	.52*	.36*	.50*	1						
5. İyi Oluş (toplam)	.84*	.78*	.85*	.71*	1					
6. Bireysel Kaynaklar	.51*	.35*	.54*	.52*	.59*	1				
7. Aile Kaynakları	.36*	.38*	.40*	.29*	.45*	.43*	1			
8. Okul Kaynakları	.45*	.52*	.47*	.36*	.58*	.44*	.43*	1		
9. Çevre Kaynakları	.31*	.52*	.33*	.35*	.49*	.36*	.38*	.44*	1	
10. Akademik Yılmazlık (toplam)	.54*	.59*	.57*	.48*	.69*	.70*	.81*	.77*	.69*	1

* < .01 ** < .05

Sonuçlara bakıldığında, öğrenci iyi oluşu ile akademik yılmazlık arasında ($r=.69$) pozitif yönlü orta düzeyde; akademik yılmazlık alt boyutlarından bireysel kaynaklar ($r=.59$), aile kaynakları ($r=.45$), okul kaynakları ($r=.58$) ve çevre kaynakları ($r=.49$) ile arasında pozitif yönlü orta düzeyde anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir.

Öğrenci iyi oluşunun yordanmasına ilişkin regresyon analizine öğrenci iyi oluş değişkeni ile anlamlı ilişkisi bulunan akademik yılmazlığın alt boyutları dâhil edilmiştir. Analiz sonuçlarına Tablo 5'te yer verilmiştir.

Tablo 5

Öğrenci İyi Oluşunun Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	SE B	β	F	ΔR^2
Model: Akademik Yılmazlık Kaynakları				104,98*	.517
Bireysel Kaynaklar	.823	.098	.352*		
Aile Kaynakları	.137	.058	.099*		
Okul Kaynakları	.518	.075	.296*		
Çevre Kaynakları	.415	.087	.194*		

* $p < .01$, ** $p < .05$

Tablo 5 incelendiğinde, bireysel kaynaklar, aile kaynakları, okul kaynakları ve çevre kaynakları değişkenleri birlikte öğrenci iyi oluşu toplam varyansının % 52'sini açıklamaktadır ($F(4, 385) = 104.98$). Yordayıcı değişkenlerin öğrenci iyi oluşu üzerindeki göreceli önem sırası bireysel kaynaklar ($\beta=.352$), okul kaynakları ($\beta=.296$), çevre kaynakları ($\beta=.194$) ve aile kaynakları ($\beta=.099$) şeklindedir. Regresyon katsayılarını anlamlılığına ilişkin sonuçlar incelendiğinde ise akademik yılmazlığın tüm boyutlarının öğrenci iyi oluşu üzerinde anlamlı yordayıcılar olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin sahip oldukları akademik yılmazlık kaynakları arttıkça öğrencilerin iyi oluşlarında artış yaşanacağı söylenebilir.

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada öğrencilerin iyi oluş düzeyleri, cinsiyet ve sınıf düzeylerindeki farklılıklar bakımından incelenmiş; akademik yılmazlık ve akademik yılmazlık kaynaklarının öğrenci iyi oluşundaki yordayıcı etkilerine bakılmıştır. Araştırma bulgularına ilişkin tartışma aşağıda verilmiştir.

Araştırma bulguları, kadın öğrencilerin iyi oluş düzeylerinin erkek öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu sonuç, alanyazındaki yapılan araştırmalarla tutarlı görünmektedir (Danielsen vd., 2009; Liu vd., 2016; Tomy ve Cummins, 2011; Zadworna vd., 2023). Bu bulguların yanında cinsiyet açısından bir farklılığın olmadığını (González-Carrasco vd., 2017) ya da erkekler lehine olduğunu gösteren (Tomy vd., 2015) bulgular da mevcuttur. Ancak bu çalışmaların hiç birisi herhangi bir risk ya da deprem gibi bir doğal afet sonrasında yapılan çalışmalar değildi. Doğal afet sonrası öğrencilerin iyi oluş düzeylerini cinsiyet bakımından inceleyen yalnızca bir çalışmaya rastlanabilmektedir (Kırbaş, 2024). Bu çalışmada ise ergenlerin genel iyi oluş düzeylerinin cinsiyet bakımından farklılaşmadığı sonucu elde edilmiştir (Kırbaş, 2024). Fakat bu çalışmanın bulgusunun da genel iyi oluş ile ilgili olduğu göz önünde bulundurulduğunda deprem gibi bir travmatik yaşantı sonrası okulla ilişkili olan iyi oluşun cinsiyete göre farklılaşabileceği söylenebilir. Bu sonucun ortaya çıkmasında, deprem sonrasında kız öğrencilerin erkeklere kıyasla daha fazla okul ve okulla ilgili hedeflere odaklanmaları, okula olan bağlılıkları ve okulda kendilerini daha çok yeterli görmeleri ile ilgili olabilir.

Yapılan çalışmada, öğrencilerin iyi oluş düzeylerinin sınıf düzeyleri bakımından farklılaşmadığı sonucu elde edilmiştir. Ortaokul öğrencileriyle yapılan bir çalışmada 5. Sınıfa giden öğrencilerin 8. Sınıf öğrencilerine kıyasla daha yüksek iyi oluş düzeylerine sahip oldukları; 6, 7 ve 8. Sınıflarda eğitim görenler arasında bir farklılığın olmadığı rapor edilmiştir. Bu araştırmanın bir başka bulgusu ise yaş ile iyi oluş arasında zayıf ancak negatif yönlü bir ilişki olduğudur (Zadworna vd., 2023). Şu ana kadar yapılan çok sayıdaki araştırma bulgusu erken ergenlikten geç ergenliğe doğru iyi oluş seviyelerinde zamanla azalma olduğunu göstermektedir (Trong Dam vd., 2023; Liu vd., 2016; Tomy ve Cummins, 2011; Tomy vd., 2015). Nitekim boylamsal çalışmalar da yaş arttıkça öğrencilerin iyi oluş düzeylerinde düşüş meydana geldiğini göstermektedir (González-Carrasco vd., 2017). Bu bulguların yanında, araştırmalar erken ve geç ergenlik iyi oluş düzeyleri arasında farklılığın erken ergenlik lehine olup iyi oluş düzeylerinin zamanla azaldığını ancak geç ergenlik dönemini kapsayan yaşlar arasında iyi oluş düzeyleri arasında önemli farklılıkların olmadığı ifade edilmektedir (Tomy vd., 2015). Araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin gelişim dönemleri göz önünde bulundurulduğunda benzer iyi oluş düzeyleri gösteriyor olmaları diğer araştırma bulgularıyla da tutarlıdır. Bunun yanında geç ergenlik dönemindeki ergenlerin öğrenci iyi oluş düzeyleri daha küçük yaş gruplarına kıyasla daha düşük olması iyi oluş bakımından ergenlik döneminin bir risk dönemi olabileceğine işaret etmektedir. Bu dönemde gençler, okulda uyum sorunları, öğretmen ve arkadaşları ile yaşadıkları iletişim sorunları, şiddet, akademik başarısızlık, okulda daha fazla sorun davranış etkisiyle öğretmenlerden gelen olumsuz tepkiler gibi pek çok zorluk yaşamaktadırlar (Şeker vd., 2023). Bu durum, öğrencilerin iyi oluş düzeylerini etkileyebilir. Dolayısıyla ergenlerin içinden geçtikleri bu gelişim dönemi onların iyi oluş düzeylerini sınıf kademeleri farklılaşmaksızın etkileyebileceğini de göstermektedir.

Bu çalışmanın önemli bulgularından birisi akademik yılmazlık ile öğrenci iyi oluşu arasındaki ilişkilerdir. Bulgularımız, değişkenler arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişkilerin olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlar daha fazla akademik yılmazlık düzeyinin daha yüksek öğrenci iyi oluşu ile ilişkilendirilebileceğini göstermektedir. Bu sonuç, alanyazında yürütülen çalışmalar ile tutarlı görünmektedir (Asanjarani vd., 2023; Cassidy vd., 2023). Örneğin, Cassidy ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada öğrencilerin akademik yılmazlık ile iyi oluş düzeyleri arasında pozitif yönlü ilişki olduğu ve akademik yılmazlığın iyi oluşun yaklaşık %22'sini açıklayan anlamlı bir yordayıcı olduğu tespit edilmiştir (Cassidy vd., 2023). Yılmazlık, travmatik bir olay karşısında gösterilen pozitif başa çıkma yöntemidir. Ve yılmazlık, risk ve koruyucu faktörlerin etkileşiminden

etkilenen dinamik bir süreçtir (Masten, 2001). Alanyazında afetlerin öğrencilerin iyi oluş düzeylerini ciddi biçimde etkilediği bilinmektedir (Makleff vd., 2022). Öğrencilerin deprem deneyimi karşısında sahip oldukları koruyucu faktörler aracılığıyla iyi oluş düzeyleri korunabilir ya da olumsuz etkilenen iyi oluşları daha kısa bir sürede yeniden toparlanabilir. Nitekim bu çalışma sonuçları göz önünde bulundurulduğunda öğrencilerin sahip oldukları yılmazlık kaynaklarının iyi oluş düzeylerinin yaklaşık %52'ini açıkladığı görülmektedir. Bu sonuç, öğrencilerin yaşamış oldukları zorlu durumlar karşısında iyi oluş seviyelerinin korunmasında ve düşmesinin önlenmesinde bu kaynakların çok ciddi bir rolü olabileceğini göstermektedir. Bu çalışma, akademik yılmazlık ve öğrenci iyi oluş araştırmalarının ötesine giderek (Asanjarani vd., 2023; Cassidy vd., 2023) öğrencilerin sahip oldukları hangi koruyucu faktörlerin (bireysel, aile, okul ve çevre) iyi oluş ile ilişkili olduğu sorusuna da cevap vermektedir.

Araştırma kapsamında akademik yılmazlık kaynaklarından birisi olan bireysel kaynaklar ile öğrenci iyi oluşu arasındaki ilişki incelendiğinde iki değişken arasında pozitif yönde orta düzeyli bir ilişki olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar daha önce yapılan araştırma bulguları ile tutarlıdır. Alanyazındaki araştırmalar, bireysel kaynakları oluşturan yapılar ile (azim, iyimserlik, öz düzenleme, öz yeterlik) öznel iyi oluş arasında ilişkilerin olduğunu göstermektedir. Çalışmalar iyi oluş ile azim (Renshaw vd., 2014), iyimserlik (Tagay ve Şahin Baltacı, 2017), öz yeterlik (Asıcı ve İkiz, 2019) arasında pozitif yönlü ilişki olduğunu rapor etmektedir. Yoksulluk, istismara maruz kalma gibi çoklu zorluk yaşayan ergenlerin iyi oluş düzeylerinin nasıl etkilendiğini ve koruyucu faktörlerin hangilerinin bu zorluklarla baş etmede öz saygı, duygusal düzenleme, iyimserlik ergenlerin yılmazlık geliştirmesinde en güçlü koruyucu etkiler olduğu (Marquez vd., 2023) ortaya konmuştur. Bu bulgular ve araştırma sonuçları göz önünde bulundurulduğunda iyimserlik, öz düzenleme, azim, öz yeterlik gibi içsel faktörlere sahip öğrencilerin deprem gibi zorlu yaşantılarla daha iyi baş ettikleri ve öznel iyi oluşlarını koruyabildikleri söylenebilir.

Araştırmada okul, çevre ve aile kaynaklarının öğrenci iyi oluşu ile pozitif yönlü ilişkilere sahip olduğu görülmektedir. Bu sonuç, öğrencilerin sahip oldukları dışsal koruyucu faktörlerin iyi oluşlarını desteklemede önemli yapılar olduğuna işaret etmektedir. Çalışma bulgularıyla tutarlı olarak başka araştırmalar da öğretmen, akran ve aileden gelen sosyal desteğin (Danielsen vd., 2009; Renshaw vd., 2014; Zadworna vd., 2023) öğrencilerin iyi oluş düzeyleri ile ilişkisi olduğunu göstermektedir. Bunun yanında, birden fazla risk durumuyla karşı karşıya olan ergenlerin yılmazlıklarını açıklamada sırasıyla, akran desteği, okul personeli desteği ve aile desteğinin önemli yordayıcılar olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmada ise öğrenci iyi oluşunu açıklamadaki yordayıcı faktörlerin sırasıyla okul, çevre (arkadaş, akraba vb.) ve aile kaynakları olduğu görülmektedir. Bu bulgulardan yola çıkarak deprem gibi önemli bir travmatik deneyim karşısında öğrencilerin bu zorlukla baş edip okula yönelik iyi oluşlarının yeniden kazanmasında özellikle akran ve okul personelinin sosyal desteği kritik görünmektedir. Nitekim çalışmalar, öğrencilerin okul ve öğretmen ilişkileri hakkındaki duyguları ile öznel iyi oluşları arasında pozitif yönlü ilişki olduğunu (Zadworna vd., 2023), öğretmenlerinin kendileriyle daha çok ilgilendiğini düşünen öğrencilerin daha yüksek düzeyde okul ile ilgili öznel iyi oluşa sahip olduklarını (Danielsen vd., 2009) ve öğretmen desteğinin öğrencilerin okul memnuniyetiyle önemli ölçüde ilişkili olduğunu göstermektedir (Liu vd., 2016). Okul bu etkisinin yanında akranların bir araya gelmesine de fırsat sağlamaktadır (Ellis, 2005). Bu durum öğrencilerin yaşamış oldukları zorlu deneyimin olumsuz etkilerinin atılmasına yardımcı olabilir. Araştırmalar sosyal desteğin stres etkisini hafifleten, var olan stresli durumların yarattığı olumsuz etkileri önleyen ya da azaltan bir rolü (Smith vd., 1993) olduğunu ve yaşanan bir felaketin ardından öğrencilerin yaşadıkları zorlu durumla baş etmesine

akran desteğinin önemli bir unsur olduğu rapor edilmiştir (Prinstein vd., 1996). Bunların yanında, araştırma bulguları aile sosyal desteği ve eğitime katılımını içeren aile kaynaklarının öğrenci iyi oluşunu desteklemede önemli bir yordayıcı olduğuna işaret etmektedir. Araştırmalar, ailenin eğitime katılımının öğrencilerin olumlu ruh sağlığı belirtileri (Roeser ve Eccles, 2000), akademik başarı (Yıldırım, 2019) okul bağlılığı (Şam, 2022) ve öğrenci iyi oluşu (Asanjarani vd., 2023) ile ilişkili olduğunu göstermektedir. Bunlarla birlikte ebeveynlerden sağlanan ekonomik ve algılanan destek ile öğrenci iyi oluşu (Zadworna vd., 2023) arasında pozitif yönlü ilişkilerin olduğu bilinmektedir. Tüm bunlar birlikte değerlendirildiğinde öğrencilerin doğrudan etkileşim kurdukları öğretmen, aile ve akranların (Bronfenbrenner, 1994) iyi oluşlarını önemli derecede etki ettiği fark edilmektedir. Bu bakımdan ergenin yakın çevresini oluşturan bu kişilerle kurulan olumlu etkileşim onların iyi oluşlarını desteklediği gibi travmatik yaşantılar sonrasında etkilenen iyi oluş düzeylerinin toparlanmasına da katkı sağlayacaktır.

Öneriler

Deprem bölgesindeki lise öğrencilerinin iyi oluş düzeylerini etkileyen akademik yılmazlık kaynaklarının rolünü inceleyen bu çalışmada, öğrenci iyi oluşu üzerinde etkisi olabilecek kaynaklar (birey, aile, okul ve çevre) bir bütün olarak ele alınmıştır. Bu çerçevede öğrenci iyi oluşu ile akademik yılmazlık kaynakları arasında pozitif yönde anlamlı ve yordayıcı rollerinin olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Kaynakların öğrenci iyi oluşunun %52'sini açıkladığı ve göreceli büyüklük sırasına göre bireysel kaynaklar, okul, çevre ve aile kaynaklarının iyi oluşu açıklamada anlamlı katkı sağladığı tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, deprem, yangın, Covid-19 gibi toplumsal travmaların etkisiyle zarar gören öğrenci iyi oluş düzeylerinin desteklenmesinde bu faktörler işlevsel olabilir. Bu nedenle, okul ruh sağlığı alanında görev yapan psikolojik danışmanları, bu sonuçları göz önünde bulundurarak önleyici rehberlik hizmetleri bağlamında bireysel ya da grupla rehberlik hizmetleri sunabilirler. Örneğin, bireysel kaynakları oluşturan yapıları (azim, iyimserlik, umut, öz düzenleme, öz yeterlik) besleyecek psikoeğitim çalışmalarının yapılması öğrencilerin iyi oluşlarına katkı sağlayabilir. Bunun yanında, okul kaynaklarının iyi oluş düzeyini açıklamadaki rolü dikkate alındığında okul psikolojik danışmanları; öğretmen, okul idarecileri ve diğer okul çalışanlarının öğrenci iyi oluşu üzerindeki etkilerine dair farkındalık çalışmaları yapabilirler. Farkındalık çalışmalarının yanında, öğretmen-öğrenci ya da okul çalışanı-öğrenci ilişkisini güçlendirebilecek etkinliklerin düzenlenmesine müşavirlik edebilirler.

Etik Kurul İzin Bilgisi: Bu araştırma, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu 27/09/24 tarihli E-97105791-050.04-66329 sayılı kararı ile alınan izinle yürütülmüştür.

Yazar Çıkar Çatışması Bilgisi: Bu çalışmada çıkar çatışması yoktur ve finansman desteği alınmamıştır.

Yazar Katkısı: Yazarlar makaleye eşit katkı sağlamış olduklarını beyan ederler.

Kaynakça

Ackerman, C. E., Warren, M. A., & Donaldson, S. I., (2018). Scaling the heights of positive psychology: A systematic review of measurement scales. *International Journal of Wellbeing*, 8(2), 1-21. <https://doi.org/10.5502/ijw.v8i2.734>.

- Akay, G., Oğuzhan, H., & Güdücü Tüfekçi, F. (2024). Kahramanmaraş depremi sonrası üniversite öğrencilerinde algılanan stres düzeyleri ile öznel iyi oluş durumları arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 40-47. <https://doi.org/10.32329/uad.1358958>.
- Arslan, M. (2023). Okul müdürlerinin 6 Şubat Kahramanmaraş depremi sonrası okullarda karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerileri. *International Journal of Social Humanities Sciences Research*, 10(97), 1550–1559. <https://doi.org/10.5281/zenodo.8200750>
- Asanjarani, F., Kumar, A., & Kalani, S. (2023). Student subjective wellbeing amidst the Covid-19 Pandemic in Iran: Role of loneliness, resilience and parental involvement. *Child Indicators Research*, 16(1), 53–67. <https://doi.org/10.1007/s12187-022-09963-z>
- Asıcı, E., İkiz, F. E. (2019). The prediction of subjective well being in school in terms of school climate and self-efficacy. *Hacettepe University Journal of Education*, 34(3), 621-638. [doi: 10.16986/HUJE.2018038523](https://doi.org/10.16986/HUJE.2018038523)
- Ateşgöz, K. (2023). Deprem sürecinde örgütsel iletişim: 6 şubat depremleri kapsamında Adana ilinde bir saha araştırması. *Türkiye Medya Akademisi Dergisi (TÜMADER)*, 3(6), 1-20.
- Bayar, A., Çalışkan, G., & Bayar, A. (2024). Deprem afeti sonrasında okullarda karşılaşılan sorunlar ve çözüm yolları. *Sinop Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 84-100.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (11. Baskı). Pegem Akademi.
- Bronfenbrenner, U. (1994). Ecological models of human development. *Readings on the Development of Children*, 2(1), 37-43.
- Bursalı, A. (2021). *Lise öğrencilerinde öznel iyi oluş ve akademik beklentilerin yılmazlık, okul tükenmişliği ve okul çalışmalarına bağlanma ile ilişkisi*. [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Campbell-Sills, L., & Stein, M. B. (2007). Psychometric analysis and refinement of the Connor-Davidson Resilience Scale (CD-RISC): Validation of a 10-item measure of resilience. *Journal of Traumatic Stress*, 20(6), 1019–1028. <https://doi.org/10.1002/jts.20271>.
- Cassidy, S. (2016). The Academic Resilience Scale (ARS-30): A new multidimensional construct measure. *Frontiers in Psychology*, 7(1787), 1-11. [http://doi.org/10.3389/fpsyg.2016.01787](https://doi.org/10.3389/fpsyg.2016.01787).
- Cassidy, S., Mawdsley, A., Langran, C., Hughes, L., & Willis, S. C. (2023). A Large-scale Multicenter Study of Academic Resilience and Well-being in Pharmacy Education. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 87(2), ajpe8998. <https://doi.org/10.5688/ajpe8998>
- Choo, O. Z. H., & Prihadi, K. (2019). Academic resilience as mediator of multidimensional perfectionism and academic performance among gen-Z undergraduate students. *International Journal of Evaluation and Research in Education (IJERE)*, 8(4), 637-646. <https://doi.org/10.11591/ijere.v8i4.20340>.

- Chue, K. L., Yeo, A., Nie, Y., & Chew, C. H. (2024). Modifying the PERMA profiler to assess student well-being. *Current Psychology*, 43, 3749–3760. <https://doi.org/10.1007/s12144-023-04550-z>.
- Cohen, J. (1992). Statistical power analysis. *Current Directions in Psychological Science*, 1(3), 98–101. <https://doi.org/10.1111/1467-8721.ep10768783>.
- Çakır, M., & Avcı, S. (2021). Lise öğrencilerinde akademik dayanıklılık ve başarının belirleyicileri olarak ebeveynlerin duygusal desteği, öznel iyi oluş, ustalık hedef yönelimleri ve okula aidiyet duygusu. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 25 (1), 235-252.
- Danielsen, A. G., Samdal, O., Hetland, J., & Wold, B. (2009). School-related social support and students' perceived life satisfaction. *The Journal of Educational Research*, 102(4), 303–318. <https://doi.org/10.3200/JOER.102.4.303-320>
- Dunn, L.B., Iglewicz, A., & Moutier, C. A. (2008). Conceptual model of medical student well-being: promoting resilience and preventing burnout. *Acad Psychiatry*, 32(1), 44–53. <https://doi.org/10.1176/appi.ap.32.1.44>.
- Ege, A., & Erbay, E. (2022). Ergenlerin gelecek beklentilerinin ekolojik yaklaşımla incelenmesi: bir karma yöntem araştırması. *Milli Eğitim*, 233, 97-125. DOI: 10.37669/milliegitim.766892.
- Ellis, J. (2005). Place and identity for children in classrooms and schools. *Journal of the Canadian Association for Curriculum Studies*, 3(2).
- Eryılmaz A. (2013). Using of positive psychology on psychological counseling and guidance context on character strength and preventive services. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 1(1), 1-22.
- Gündoğan, S., & Sargın, H. (2018). Ortaöğretim öğrencilerinin saldırganlık düzeylerinin, algılanan sosyal destek ve öznel iyi oluş açısından incelenmesi. *The Journal of International Lingual, Social and Educational Sciences*, 4(2), 288-295.
- He, F., Cao, R., Feng, Z., Guan, H., & Peng, J. (2013). The impacts of dispositional optimism and psychological resilience on the subjective well-being of burn patients: a structural equation modelling analysis. *PLoS One*, 8 (12). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0082939>
- Helliwell, J., & Putnam, R. (2004). The social context of well-being. *philosophical transactions of the royal society of London. Series B, Biological Sciences*, 359, 1435-1446. <https://doi.org/10.1098/rstb.2004.1522>.
- Hill, N. E., Castellino, D. R., Lansford, J. E., Nowlin, P., Dodge, K. A., Bates, J. E., & Pettit, G. S. (2004). Parent academic involvement as related to school behavior, achievement, and aspirations: Demographic variations across adolescence. *Child Development*, 75(5), 1491–1509.
- Huebner, E. S., Drane, W., & Valois, R. F. (2000). Levels and demographic correlates of adolescent life satisfaction reports. *School Psychology International*, 21(3), 281-292. <https://doi.org/10.1177/0143034300213005>
- Huebner, E. S., & Gilman, R. (2006). Students who like and dislike school. *Applied Research in Quality of Life*, 1(2), 139-150.

- İraz, K., Arıbaş, A. N., & Özşahin, F. (2021). Algılanan sosyal destek ve psikolojik iyi oluş ilişkisi: üniversite öğrencileri örneği. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5 (2), 363-376. DOI: [10.30692/sisad.930302](https://doi.org/10.30692/sisad.930302).
- Karabacak Çelik, A. (2023). Deprem sonrası travma belirtileri, umut ve iyi oluş arasındaki ilişkinin incelenmesi. *TRT Akademi*, 8 (18) , 574-591. <https://doi.org/10.37679/trta.1275268>.
- Kaya, Z., Çenesiz, G. Z., & Aynas, S. (2019). Yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal destek algıları ile psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumlarının incelenmesi: Van yüzüncü yıl üniversitesi örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(70), 518-537. DOI: [10.17755/esosder.416882](https://doi.org/10.17755/esosder.416882).
- Kırbaş, Z. (2024). Kahramanmaraş depreminden etkilenen ergenlerin iyi oluş düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi*, 14(1), 150 - 156. <https://doi.org/10.31020/mutftd.1364500>
- Liu, W., Mei, J., Tian, L., & Huebner, E. S. (2016). Age and gender differences in the relation between school-related social support and subjective well-being in school among students. *Social Indicators Research*, 125(3), 1065–1083. <https://doi.org/10.1007/s11205-015-0873-1>
- Lobo, J. (2023). Instructor emotional support, academic resiliency, and school engagement in an online learning setting during COVID-19 pandemic. *Journal of Learning for Development*, 10(2), 252-266.
- Makleff, S., Varshney, K., Krishna, R. N., Romero, L., & Fisher, J. (2022). Mental health and community resilience among vulnerable populations affected by natural hazards: protocol for scoping reviews. *Methods and protocols*, 5(6), 88. <https://doi.org/10.3390/mps5060088>
- Malkoç, A., & Yalçın, İ. (2015). Relationships among resilience, social support, coping, and psychological well-being among university studentss. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 5(43), 35-43.
- Martin, A. J. (2013). Academic bouyancy and academic resilience: Exploring ‘everyday’ and ‘classic’ resilience in the face of academic adversity. *School Psychology International*, 34(5), 488-500. <https://doi.org/10.1177/0143034312472759>.
- Morsünbül, Ü., & Yazar, B. (2021). Akademik dayanıklılığın kimlik boyutları ve okula bağlanma ile ilişkisi: Ortaokul öğrencileri üzerinden bir inceleme. *Başkent University Journal of Education*, 8 (1), 1-10.
- OECD (2023, June 23). *The territorial impact of the earthquakes in Türkiye*. https://www.oecd.org/en/publications/the-territorial-impact-of-the-earthquakes-in-turkiye_bb5c07e6-en.html.
- Özkan, D., Kabacık, A., Türkmen Ünal, D., & Yağız, H. (2023). 14-18 Yaş arası profesyonel sporcuların deprem sonrası başarı motivasyonu düzeyleri üzerine bir araştırma. *Premium E-Journal of Social Sciences (PEJOSS)*, 7(33), 731–737. <https://doi.org/10.5281/zenodo.8256017>.
- Pacheco, E. M., Parrott, E., Oktari, R. S., & Joffe, H. (2022). How schools can aid children's resilience in disaster settings: The contribution of place attachment, sense of place and social representations theories. *Frontiers in Psychology*, 13, 1004022. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.1004022>

- Park, N. (2004). The role of subjective well-being in positive youth development. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 591(1), 25-39. <https://doi.org/10.1177/0002716203260078>.
- Perez, W., Espinoza, R., Ramos, K., Coronado, H. M., & Cortes, R. (2009). Academic resilience among undocumented latino students. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 31(2), 149-181. <https://doi.org/10.1177/0739986309333020>
- Perry, D. L., & Daniels, M. L. (2016). Implementing trauma—informed practices in the school setting: A pilot study. *School Mental Health*, 8(1), 177–188. <https://doi.org/10.1007/s12310-016-9182-3>
- Prinstein, M. J., La Greca, A. M., Vernberg, E. M., & Silverman, W. K. (1996). Children's coping assistance: How parents, teachers, and friends help children cope after a natural disaster. *Journal of Clinical Child Psychology*, 25(4), 463–475. https://doi.org/10.1207/s15374424jccp2504_11
- Raccanello, D., Vicentini, G., Rocca, E., Hall, R., & Burro, R. (2023). Preparing children to cope with earthquakes: Building emotional competence. *British Journal of Psychology*, 114(4), 871–907. <https://doi.org/10.1111/bjop.12661>
- Rao, P.S., & Krishnamurthy, A.R. (2018). Impact of academic resilience on the scholastic performance of high school students. *Indian Journal of Mental Health*, 5(4), 453. <https://doi.org/10.30877/IJMH.5.4.2018.453-462>.
- Renshaw, T. L. & Arslan, G. (2016). Psychometric properties of the Student Subjective Wellbeing Questionnaire with Turkish adolescents: A generalization study. *Canadian Journal of School Psychology*, 31(2) 139–151. DOI: 10.1177/0829573516634644.
- Renshaw, T. L., Long, A. C. J., & Cook, C. R. (2015). Assessing adolescents' positive psychological functioning at school: Development and validation of the student subjective wellbeing questionnaire. *School Psychology Quarterly*, 30(4), 534–552. DOI:10.1037/spq0000088.
- Renshaw, T. L., & Bolognino, S. J. (2016). The College student subjective wellbeing questionnaire: A brief, multidimensional measure of undergraduate's covitality. *Journal of Happiness Studies*, 17, 463-484. <https://doi.org/10.1007/s10902-014-9606-4>
- Seligman, M.E.P., & Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive psychology. *American Psychologist*, 55(1), 5-14. DOI: 10.1037/0003-066X.55.1.5
- Serrano Sarmiento, Á., Sanz Ponce, R., & González Bertolín, A. (2021). Resilience and COVID-19. An analysis in university students during confinement. *Education Sciences*, 11(9), 533. <https://doi.org/10.3390/educsci11090533>.
- Soyyigit, M. K., & Traş, Z. (2022). Ergenlerin okula bağlanmalarında algılanan sosyal destek ve okulda öznel iyi oluşun rolü. *Mutluluk ve İyi Oluş Dergisi*, 7 (13), 16-29. [10.32739/usmut.2022.7.13.9](https://doi.org/10.32739/usmut.2022.7.13.9)
- Silwal, S., Dybdahl, R., Chudal, R., Sourander, A., & Lien, L. (2018). Psychiatric symptoms experienced by adolescents in Nepal following the 2015 earthquakes. *Journal of Affective Disorders*, 234, 239–246. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2018.03.002>

- Şahin, G. N. (2011). *Üniversite öğrencilerinin kendini açma, öznel iyi oluş ve algıladıkları sosyal destek düzeylerinin karşılaştırılması*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Şam, M. (2022). *Akademik yılmazlık gelişim modeli: Bir karma yöntemler araştırması*. [Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Şeker, M. Bahar, M., & Çeni, M.(2023). Liselerde görev yapan okul yöneticilerine yansıyan disiplin sorunları. *Social Sciences Studies Journal*, 9 (109). 6159-6166. <http://dx.doi.org/10.29228/sss.68691>
- Şenbay, G. Ve Can, G. (2024). Ergen öznel iyi oluşunun yordanmasında algılanan sosyal destek ve bağlanma stilleri. *Toplum, Eğitim ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 3 (1), 15-26. DOI: [10.5281/zenodo.11095085](https://doi.org/10.5281/zenodo.11095085)
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics* (6th ed.). Boston, MA: Pearson.
- Tagay, Ö., & Şahin Baltacı, H. (2017). Ergenlerde öznel iyi oluş ve zaman tutumu: benlik saygısı ve iyimserliğin aracı rolü. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41(41), 131-144.
- Thamarasseri, I., & Sruthi, O. H. (2023). Resilience and adolescent's psychological well-being. *i-manager's Journal on Educational Psychology*, 17(2), 1-7. <https://doi.org/10.26634/jpsy.17.2.19408>.
- Tomyn, A. J., & Cummins, R. A. (2011). The subjective wellbeing of Australian high-school students: validating the personal wellbeing index-school children. *Social Indicators Research*, 101(3), 405–418. [doi:10.1007/s11205-010-9668-6](https://doi.org/10.1007/s11205-010-9668-6)
- Tomyn, A.J., Cummins, R.A. & Norrish, J.M. (2015). The subjective wellbeing of ‘at-risk’ indigenous and non-indigenous australian adolescents. *Journal of Happiness Studies*, 16, 813–837. <https://doi.org/10.1007/s10902-014-9535-2>
- Topcu, Z. G., & Demircioğlu, H. (2020). Ekolojik sistemler perspektifinden psikolojik sağlamlık. *Gelişim ve Psikoloji Dergisi (GPD)*, 1 (2), 125-147.
- Trong Dam, V. A., Do, H. N., Thi Vu, T. B., Vu, K. L., Do, H. M., Thi Nguyen, N. T., Nguyen, T. T., Thi Vu, T. M., Thi Nguyen, T. P., Auquier, P., Boyer, L., Fond, G., Latkin, C. A., Ho, C. S. H., & Ho, R. C. M. (2023). Associations between parent-child relationship, self-esteem, and resilience with life satisfaction and mental wellbeing of adolescents. *Frontiers in Public Health*, 11, 1012337. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2023.1012337>
- Tosun, T. (2021). Investigation of psychological well-being in adolescents in terms of perceived social support and some variables. *Journal of Multidisciplinary Studies in Education*, 5(4), 123-142.
- Ungar, M. (2003). The professional social ecologist: Social Work Redefined. *Canadian Social Work Review / Revue Canadienne de Service Social*, 20(1), 5–23. <http://www.jstor.org/stable/41669995>.

- UNICEF (2023, February). *Humanitarian situation reports (February 6, 2023 Earthquakes)*. <https://www.unicef.org/turkiye/raporlar/i/%CC%87nsani-durum-raporlar%C4%B1-6-%C5%9Fubat-2023-depremleri>
- Uzak, B., & Zubaroğlu Yanardağ, M. (2024). Algılanan sosyal destek, travmatik stres ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkinin incelenmesi: depremzedeler üzerine bir araştırma. *Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi*, 12(23), 74-96. <https://doi.org/10.46218/tshd.1364244>.
- Uzun, T., Günbey, M., & Kara, E. (2023, Eylül). Öğretmen Adaylarının Deprem Sonrası Can Sıkıntısı ile Psikolojik İyi Oluşu Arasındaki İlişki. *International Education Congress*, Ankara Üniversitesi 20-23 Eylül 2023.
- Yıldırım, S. (2019). Matematik başarısını yordama: Sosyoekonomik statü, ebeveyn katılımı ve özgüvenin rolü. *Eğitim ve Bilim*, 44(198). <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2019.7868>
- Yıldırım, M., & Arslan, G. (2024). *Promoting and Supporting Well-Being in Schools*. In: Zangeneh, M. (eds) *Essentials in Health and Mental Health. Advances in Mental Health and Addiction*. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-56192-4_8.
- Yıldız, F. N. Y., & Kardaş, F. (2021). Ergenlerde akademik öz-yeterlik, içsel motivasyon, azim ve psikolojik dayanıklılığın iyi oluş ile ilişkisinin incelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 1073-1099. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.957391>.
- Zadworna, M., Kossakowska, K., & Renshaw, T. L. (2023). Measuring subjective wellbeing in a school context: a polish version of the student subjective wellbeing questionnaire. *School Mental Health*, 15(1), 231–246. <https://doi.org/10.1007/s12310-022-09546-x>
- Zijlstra, E. A., Brummelaar, M. D. C. T., Cuijpers, M. S., Post, W. J., Balkom, I. D. C. V., & Seddighi, H. (2022). A safe home? A qualitative study into the experiences of adolescents growing up in the Dutch area impacted by earthquakes induced by gas extraction. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(8), 4716. <https://doi.org/10.3390/ijerph19084716>

Extended Summary

Introduction

The earthquake that occurred in Turkey on 6 February 2023 had significant effects on students' mental health. One of these effects are the well-being levels of students. Well-being is a superstructure that covers all aspects of a healthy and successful life, such as psychological, social, academic, economic, and physical aspects of life (Ackerman et al., 2018; Renshaw et al., 2015).

Student well-being can contribute positively to psychological health and academic achievement (Yıldırım & Arslan, 2024). In addition, it reduces the negative effects of stressful life events and prevents the development of behavioral problems (Park, 2004). Studies show that students' well-being (Uzun et al., 2023), course performance (Bayar et al., 2024), and school engagement (Ateşgöz, 2023) levels are negatively affected after disasters. Researchers and international organizations have emphasized preventing these problems experienced by students after disasters (OECD, 2023; UNICEF, 2023). Since well-being requires overcoming difficulties and maintaining healthy coping strategies in response to stress, it is closely related to an individual's

resilience (Dunn et al., 2008). Resilience defined as the ability to withstand difficulties and recover after a stressful experience, encourages adaptation to difficult conditions and plays a protective role. This, in turn, facilitates well-being (Campbell-Sills & Stein, 2007). In this context, the concept of academic resilience may be an important protective mechanism.

This study aims to examine the role of academic resilience resources that affect the well-being levels of high school students, which are in the earthquake zone. When the literature is examined, while there are studies that examine the relationship between individual and environmental factors and well-being, there is no research that examines them as a whole. In this respect, in this study, Bronfenbrenner's (1994) ecological approach and Ungar's (2003) social-ecological approach were examined within the framework of the resources (individual, family, school and environment) that may have an impact on student well-being as a whole. Thus, understanding which resources have a greater role in supporting student well-being will contribute to the research on school well-being. Thus, it is expected to provide results that will help school counseling services and school administrators use time and resources more effectively in their work to support student well-being. In this context, answers to the following questions were sought:

1. Does student well-being differ significantly in terms of gender and grade level?
2. Is there a significant relationship between student well-being and academic resilience and its sources?
3. Do sources of academic resilience significantly predict student well-being?

Method

In this study, the relational research method was used. The study group was determined using the convenience sampling method. The research was conducted with 390 students. 70.5% (N=275) of the participants were female and 29.5% (N=115) were male. The data were collected using the student well-being scale adapted by Renshaw and Arslan (2016) and the academic resilience scale for adolescents developed by Şam (2022). In the study, multiple linear regression analysis was performed to determine the variables predicting students' well-being.

Findings

Students' well-being levels differed according to the gender variable and the well-being levels of female students were higher than those of male students. Gender differentiation in terms of well-being levels has a moderate effect size. Testing whether the level of well-being differs by class shows no differentiation. When the relationships between student well-being, academic resilience and its sources were analyzed, it was found that there were moderately significant relationships between student well-being and academic resilience ($r=.69$); and with individual ($r=.59$), family ($r=.45$), school ($r=.58$) and environmental sources ($r=.49$). Analysis of the predictive role of academic resilience resources on student well-being showed that resilience resources explained 52% of the variance in well-being. The relative order of importance of the predictor variables on student well-being is individual resources ($\beta=.352$), school resources ($\beta=.296$), environmental resources ($\beta=.194$) and family resources ($\beta=.099$).

Results and Discussion

The findings show that female students have higher levels of well-being compared to male students. Although studies show similar or divergent findings related to this issue, the studies were not conducted after a natural disaster such as an earthquake. In the study, it was found that students'

well-being levels did not differ in terms of grade level. This result shows that the developmental period of adolescents and the traumatic experiences they face may affect their well-being levels regardless of their grade level.

One of the important findings of this study is the relationship between academic resilience and student well-being. This study went beyond the research on academic resilience and student well-being (Asanjarani et al., 2023; Cassidy et al., 2023) and contributed to the understanding of the relationship between students' individual, family, school and environmental resources and their well-being. The results suggest that students with individual factors such as optimism, self-regulation, perseverance, and self-efficacy cope better with challenging experiences such as earthquakes and maintain their subjective well-being. In addition, it is understood that the teacher, family and environment (Bronfenbrenner, 1994) with which students interact directly has a significant effect on their well-being.